

ОСОБЛИВОСТІ СУТНОСТІ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У СФЕРІ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

ЦАРЕВИЧ Оксана Ігорівна - суддя, Печерський районний суд міста Києва
УДК 342.922
DOI 10.32782/LAW.UA.2022.4.13

Наукова стаття присвячена розумінню особливостей сутності корупційних ризиків у сфері надання публічних послуг. Встановлено, що своєчасний аналіз корупційних ризиків та вжиття превентивних антикорупційних заходів дадуть можливість виключити порушення державними службовцями законодавства України, позитивно вплинуть на покращення роботи цих органів та сприятимуть підвищенню їх авторитету.

Корупції можна запобігти лише тоді, коли кожний державний службовець почне відчувати свою відповідальність за досягнення загальної мети створення вільного від корупції державного органу. Це означає, що всі працівники повинні дбати про те, щоб сторонні особи не мали можливості впливати на рішення державного службовця і що корумпованих колег не можна прикривати через почуття солідарності або лояльності.

Отже, корупційні ризики у сфері надання публічних послуг — це сукупність правових, організаційних та інших факторів і причин, які породжують, заохочують (стимулюють) осіб до скоєння корупційних правопорушень у сфері надання публічних послуг під час виконання ними функцій держави або місцевого самоврядування.

Ключові слова: запобігання корупції, корупція, послуга, причини, публічна послуга.

У сучасних умовах наша держава перебуває на етапі формування нової держави, яка розвивається відповідно до основних світових стандартів як демократична, правова

та соціальна держава. Після значних потрясінь, які в останні роки пережила наша держава, розпочався новий етап розбудови Української держави, у якій кожен має відчувати себе громадянином, якого цінують та поважають, інтереси якого враховуються, для того, щоб ст. 3 Конституції України була не лише декларативною нормою, а чинною та якнайповніше впровадженою в життя [6]. Тобто, практично проголосивши себе соціальною, демократично, правовою державою, політика якої спрямована на створення умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток кожного громадянина, Україна взяла на себе зобов'язання щодо забезпечення надання якісних послуг населенню.

У статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р., корупція визначається як використання особою - суб'єктом відповідальності за корупційні правопорушення - наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [13]. Поняття корупції за новим Законом України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р., порівняно з попереднім Законом Укра-

їни «Про запобігання та протидію корупції» від 07.04.2011 р. майже не змінилось.

Так, міжнародні організації розглядають поняття корупції як соціальне явище, коли державні (недержавні) або інші особи, уповноважені на виконання державних (управлінських, владних(розпорядницьких)) функцій, використовують своє службове становище, статус і авторитет займаної посади з корисливою метою для особистого збагачення чи в групових інтересах [11, с. 8].

У свою чергу, у Резолюції «Практичні заходи боротьби з корупцією» (Гавана, 1990 рік) корупція визначається як порушення етичного (морального), дисциплінарного, адміністративного, кримінального характеру, що проявилися у протизаконному використанні свого службового становища суб'єктом корупційної діяльності. У Довідковому документі ООН «Про міжнародну боротьбу з корупцією» вона визначається як зловживання державою владою для одержання вигоди в особистих цілях, тобто корупція виходить за межі хабарництва. Крім того, це поняття охоплює також хабарництво (винагороду за відхилення від службових обов'язків), непотизм (патрунування на підставі приватних відносин) і незаконне привласнення публічних коштів для приватного використання [12].

У Цивільній конвенції про боротьбу з корупцією, ратифікованою Україною у 2005 році, корупцію визначено як «прямі чи опосередковані вимагання, пропонування, дачу або одержання хабара чи будь-якої іншої неправомірної вигоди або можливості її отримання, які порушують належне виконання будь-якого обов'язку особою, що отримує хабара, неправомірну вигоду чи можливість мати таку вигоду, або поведінку такої особи» [15].

Не зважаючи на велику кількість думок та підходів серед науковців щодо поняття «корупції», можна все ж таки виділити ознаки, які, на нашу думку, є визначальними складовими правової природи корупції:

1. Корупція має системний характер. Тобто вона органічно пов'язана з іншими соціальними явищами, такими як організована злочинність, тіньова економіка тощо.

2. Корупція - це явище, яке постійно розвивається. Цей розвиток обумовлений

розвитком суспільства і процесами, які відбуваються у самому явищі. Корупція як соціальне явище змінюється разом із суспільством. При цьому її сутність залишається незмінною, змінюються лише види корупційних діянь та форми їх вияву. Зміни у структурі корупції та формі корупційних виявів, у свою чергу, детермінують відповідні зміни у суспільстві [5; с. 22].

3. Корупційні діяння посадової особи є завжди умисними. Особа повною мірою усвідомлює свою неправомірну поведінку, заздалегідь передбачає, які норми Закону порушує, а також які блага від цього отримує; усвідомлює ступінь небезпеки та шкоди для суспільства від прийнятого рішення чи діяння, а також міру своєї відповідальності у разі виявлення порушення [5; с. 22].

4. Отримання особами за вчинення корупційних діянь як матеріальних благ, так і нематеріальних. Ця ознака має важливе значення для кваліфікації протиправного діяння як корупційного, адже не завжди корупційні діяння здійснюються з метою отримання матеріальних благ. Часто такі діяння вчинюються з метою, наприклад, працевлаштування наближеної особи або призначення на посаду. Деякі вчені при формулюванні терміна «корупція» зазначають про можливість отримання лише матеріальних благ, що на нашу думку, є помилкою. Так, на думку Я. Кузьмінова, корупція - це явище, коли посадові особи свідомо нехтують своїми обов'язками або діють усупереч цим обов'язкам заради встановленої матеріальної винагороди [19; с. 2].

5. Суб'єктами корупційних діянь можуть бути як особи, уповноважені на здійснення функцій держави та інші особи, прирівняні до них (наприклад, керівники відповідних державних підприємств), так і фізичні та уповноважені представники юридичних осіб.

Поряд з поняттям корупції досить часто визначається поняття протидії корупції. На нашу думку, це два невіддільні між собою поняття, які доцільно розглядати тільки в єдності і взаємозв'язку.

Взагалі, слово «протидія» – означає таку дію, що спрямована проти іншої дії, перешкоджає їй [2, с. 317]. Від цього визначен-

ня відштовхуються й дослідники при дослідженні категорії протидія корупції.

Протидія корупції є комплексним поняттям і включає в себе не лише органи, які уповноважені на боротьбу з корупційними злочинами, а й необхідну чітку взаємодію таких органів у досягненні спільного завдання, постійне підвищення їх кваліфікації та наявність громадського контролю.

Наприклад, вітчизняний дослідник корупції та явищ, пов'язаних із нею, М.І. Мельник формулює поняття протидії корупції, яка, на його думку, є «безпосереднім виразом антикорупційної політики», що визначає ідеологію і стратегію антикорупційних заходів; визначає мету та завдання антикорупційної політики, основні напрями протидії корупції в Україні, об'єкт протидії корупції та суб'єктів її протидії, принципи протидії корупції, заходи протидії корупції [9, с. 28].

У подальшому вищезазначений дослідник уточнює власне визначення протидії корупції і трактує її так: «система заходів політичного, правового, організаційно-управлінського, ідеологічного, соціально-психологічного та іншого характеру, що мають цільове спрямування на зменшення обсягів корупції, зміну характеру корупційних проявів, обмеження взаємовпливу корупції та інших соціальних явищ і процесів, збільшення ризику для осіб, які вчиняють корупційні правопорушення, усунення соціальних передумов, загальних причин і умов корупції, причин та умов конкретних корупційних діянь, виявлення, припинення та розслідування проявів корупції, притягнення винних у вчиненні корупційних правопорушень осіб до юридичної відповідальності, поновлення законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, усунення наслідків корупційних діянь» [8, с. 17].

А. Ф. Яфонкін вказує, що протидія корупції – це будь-яка правомірна діяльність, яка сприяє зменшенню можливостей для таких дій, зокрема, шляхом забезпечення верховенства права, реалізації інших принципів права, розвитку демократичного суспільства та утвердження правової держави [21, с. 39].

М. В. Романов трактує протидію корупції крізь призму нормативних актів, які спрямовані на її запобігання і протидію і вказує, що це система спеціальних нормативних актів, у яких визначені антикорупційні заходи, предметом правового регулювання яких є суспільні відносини, що складаються в різних сферах життя з приводу визначення корупційних проявів, формулювання заходів попередження і запобігання ним, створення системи антикорупційних органів та суб'єктів протидію корупції, окреслення діянь, які створюють склад корупційних правопорушень і встановлення норм, які передбачають юридичну відповідальність за вчинення корупційних діянь [17, с. 15].

Проте, на нашу думку найбільш слушне визначення протидію корупції пропонує В. В. Голіна. На думку представника харківської школи кримінології, протидія корупції – це цілеспрямований комплексний процес, що здійснюється державними органами, господарськими і громадськими організаціями, а також громадськими формуваннями і окремими громадянами на запобігання і протидію корупції [3, с.16]. У такому лаконічному визначенні протидію корупції чітко вказано її основна мета – цілеспрямований комплексний процес, який спрямовано на запобігання і протидію корупції спеціально уповноваженими суб'єктами та громадськими антикорупційними організаціями.

В будь-якому випадку, враховуючи дослідження вказаних дослідників, можемо констатувати, що система заходів протидію корупції спрямована на зменшення її обсягів, зміну характеру корупційних проявів, обмеження впливу корупції на соціальні процеси, збільшення ризику для корупціонерів, усунення соціальних передумов корупції, причин та умов корупційних діянь, виявлення, припинення та розслідування проявів корупції, притягнення осіб, винних у вчиненні корупційних правопорушень, до юридичної відповідальності, поновлення законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, усунення наслідків корупційних діянь, має здійснюватися відповідними суб'єктами і базуватися на певних засадах [7, с. 11].

На законодавчому рівні під корупційним ризиком розуміють імовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей і завдань [14].

У науково-практичній літературі надається досить багато дефініцій поняття «корупційні ризики». Так, І.М. Погрібний та М.М. Новіков визначають корупційний ризик як фактор, що поєднує умови й обставини, активізує корупційну ситуацію до корупційно-психологічного стану, спрямованого на корупційну угоду потенційних суб'єктів корупційного правопорушення [10, с. 150]. У свою чергу, І.І. Яцків зазначає, що корупційний ризик - це ймовірність учинення корупційних діянь і їх наслідки за конкретний проміжок часу [2, с. 13].

Найбільш доречною видається позиція науковців, які під корупційними ризиками розуміють правові, організаційні й інші фактори та причини, які породжують, захочують (стимулюють) корупцію у сферах надання публічних послуг і контрольно-наглядової діяльності держави. При цьому значну увагу варто приділяти внутрішньо-інституційним корупційним ризикам, тобто факторам, що негативно впливають на поведінку публічного службовця, перетворюючи її в «корупційну», й усунення яких належить до компетенції адміністративного органу, у якому працює (або який очолює) такий службовець. Загальносистемні (або «зовнішні») корупційні ризики, тобто ризики, пов'язані із загальними недоліками публічної адміністрації, аналізуються лише в частині, що має особливий вплив на рівень корупції у сферах публічних послуг і контрольно-наглядової діяльності держави [1].

Варто враховувати, що політика Європейського Союзу у сфері надання публічних послуг базується на принципах партнерства між органами державної влади та громадянами в контролі за якісними послугами; збереження конкурентного середовища в наданні послуг; забезпечення загального доступу на єдиних засадах; забезпечення високого рівня якості й безпеки; дотримання прав споживачів у контексті прав людини;

моніторингу та оцінювання продуктивності й ефективності; визнання та поваги до різноманітності послуг; прозорості надання послуг; гарантії правової визначеності.

На законодавчому рівні проблематика якості надання публічних послуг детально розкрита в Концепції розвитку системи надання публічних послуг від 15 лютого 2006 р., у якій передбачено, що розвиток системи надання публічних послуг повинен здійснюватися з урахуванням таких основних принципів: доступність послуг для всіх фізичних і юридичних осіб; дотримання стандартів надання послуг; відповідність розміру плати за послуги економічно обґрунтованим витратам, пов'язаним із їх наданням; відкритість [16].

Одним із найбільш поширених корупційних ризиків у сфері надання публічних послуг є можливість особистого спілкування споживача адміністративної послуги з посадовою особою адміністративного органу, яка надає адміністративну послугу (вирішує справу по суті або готує проєкт рішення) [16].

Для вирішення цієї проблеми можна запропонувати введення альтернативного способу звернення за отриманням адміністративної послуги. В умовах активного впровадження електронного врядування видається за доцільне використовувати електронний спосіб звернення.

Також подоланню такого корупційного ризику сприятиме якнайширше використання інформаційних технологій і, зокрема, Інтернету. По-перше, загальнодоступність і відкритість інформації про адміністративну послугу позбавляє багатьох потенційних споживачів публічних послуг потреби звертатися за особистою консультацією до посадової особи органу публічної адміністрації. Завдяки створенню веб-сайтів споживач зможе через мережу Інтернет заходити на електронну сторінку цього органу, де може знайти інформацію щодо процедури надання адміністративної послуги, необхідних документів тощо. У разі ж особистого відвідування адміністративного органу особа безпосередньо контактує зі службовцем, який володіє необхідною інформацією. І на практиці таке консультування теж іно-

ді призводить до корупційних діянь. По-друге, використання Інтернету й електронної пошти може (має) здійснюватися й для власне звернення за адміністративною послугою (а в перспективі й для отримання багатьох публічних послуг) [16].

Необхідно погодитися з В.О. Спасенко, який зазначає, що своєчасний аналіз корупційних ризиків і вжиття запобіжних антикорупційних заходів дають можливість виключити порушення державними службовцями законодавства України, що позитивно впливає на покращення роботи органів публічного адміністрування [18].

Загалом корупційні ризики у сфері надання публічних послуг можна поділити на дві групи: інституційні та загальносистемні ризики [4].

Так, інституційні корупційні ризики у сфері надання публічних послуг — фактори, що негативно впливають на поведінку державного службовця, перетворюючи її на корупційну, та усунення яких належить до компетенції адміністративного органу, у якому працює (або який очолює) такий службовець [4].

Загальносистемні (або зовнішні) корупційні ризики у сфері надання публічних послуг — це ризики, пов'язані із загальними недоліками створення та функціонування публічної адміністрації, аналізуються лише в частині рівня корупції при підготовці, прийнятті та виконанні управлінських рішень.

За поширеністю корупційні ризики в діяльності державних службовців прийнято розподіляти на такі: недоброчесність державних службовців; безконтрольність з боку керівництва; виникнення конфлікту інтересів; наявність дискреційних повноважень.

Відомо, що в корупції беруть участь, з одного боку, державний чиновник, з другого — підприємець або пересічний громадянин. Дуже небезпечними нині лишаються зрощування державного апарату з підприємницькими й комерційними структурами, формування їхніх ділових відносин поза межами правового поля та норм поведінки.

Недоброчесна поведінка державного службовця як один з корупційних ризиків — це перш за все порушення (або свідо-

ме нехтування) ним моральних критеріїв та етичних норм поведінки на державній службі.

Етично-психологічні аспекти та соціально-правові фактори мають досить великий вплив на сумлінність державних службовців при виконанні посадових обов'язків, оскільки рішення вони завжди приймають з урахуванням власного досвіду, психологічного ставлення до виконуваної роботи, а також ґрунтуючись на особистих переконаннях і персональному соціально-матеріальному становищі.

Згідно з Рекомендаціями Ради Організації економічного співробітництва і розвитку (далі — Рекомендації ОЕСР) з покращення етики поведінки на державній службі, прийнятими 23.04.98 р., державним службовцям необхідно знати основні принципи і норми, якими вони мають послуговуватися в повсякденній роботі, та межі допустимої поведінки. Також їм потрібно знати свої права та обов'язки при виявленні ними фактичних або можливих правопорушень у сфері державної служби. З цією метою має бути передбачено чіткі правила і процедури, яких повинні дотримуватися державні службовці [20, с. 32].

У європейському законодавстві досить поширеним є запропоноване у Рекомендаціях ОЕСР щодо врегулювання конфлікту інтересів на державній службі визначення конфлікту інтересів як конфлікту між державними обов'язками та приватними інтересами державної посадової особи, у якому пов'язаний з приватними можливостями інтерес державної посадової особи може негативно впливати на виконання нею своїх посадових обов'язків і функцій.

У національному законодавстві Законом № 1700 [13] також визначено правові категорії потенційного та реального конфлікту інтересів.

Головними ознаками конфлікту інтересів у сфері надання публічних послуг є такі: загроза об'єктивності державного службовця під час реалізації ним посадових обов'язків; суперечність між особистим інтересом державного службовця та інтересами інших суб'єктів; можливість завдання шкоди законним інтересам інших суб'єктів [13].

Найважливішими та найпоширенішими заходами щодо запобігання та попередження конфлікту інтересів у сфері надання публічних послуг у європейських державах є такі: обмеження додаткової зайнятості; обмеження і контроль за комерційною діяльністю після звільнення з посади; обмеження і контроль за зовнішніми паралельними призначеннями (наприклад, у громадській організації або політичній партії); дискваліфікація або звільнення державних посадових осіб з посади, коли участь у переговорах чи прийнятті конкретного рішення поставить їх у конфліктну позицію [13].

Аналогічні заходи щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів є і в нашій державі, порядок та спосіб їх застосування містяться у Законі про держслужбу та Законі № 1700 [13].

Ще одним корупційним ризиком у сфері надання публічних послуг є наявність у державних службовців дискреційних повноважень.

Дискреційні повноваження — сукупність прав та обов'язків органів державної влади й місцевого самоврядування та їх посадових осіб, що надають їм можливість на власний розсуд визначити повністю чи частково вид і зміст управлінського рішення, яке приймається, або можливість вибору на власний розсуд одного з декількох варіантів управлінських рішень, передбачених нормативно-правовим актом [4].

Дискреційні повноваження у сфері надання публічних послуг мають такі основні ознаки: дають змогу державному органу (посадовій особі) на власний розсуд оцінювати юридичний факт та обирати одну із декількох встановлених у нормативно-правовому акті форм реагування на цей факт, унаслідок чого можуть виникати, змінюватись або припинятись правовідносини; надають можливість державному органу (посадовій особі) на власний розсуд обирати міру публічно-правового впливу щодо фізичних та юридичних осіб, його вид, розмір, спосіб реалізації; надають можливість державному органу (посадовій особі) на власний розсуд визначати строки і спосіб виконання управлінського рішення, у тому числі передавати виконання прийнятого

рішення підлеглим особам, іншим державним органам [4].

Водночас необхідно відзначити, що лише наявність дискреційних повноважень не завжди призводить до скоєння державними службовцями корупційних правопорушень [4].

Саме вихід за межі дискреційних повноважень у сфері надання публічних послуг підвищує ризик скоєння правопорушень. Це виникає тоді, коли нормативно-правовий акт або пов'язані з ним акти не містять юридичних засобів, що дають змогу забезпечити використання дискреційних повноважень у чітко визначеному обсязі, необхідному для належного виконання державним службовцем своїх прав і обов'язків [4].

Прикладом такого перевищення може служити нормативний припис, що надає державному службовцю право витребувати у фізичних і юридичних осіб додаткові матеріали та інформацію на свій розсуд, без конкретизації мети, строків і підстав для прийняття такого рішення [4].

Дієвим засобом зменшення цього корупційного ризику у сфері надання публічних послуг буде виключення (чи суттєве обмеження) із нормативно-правових актів або пов'язаних з ними організаційно-розпорядчих документів (посадові інструкції, доручення тощо) дискреційних повноважень, а також встановлення чітких обсягів та меж таких повноважень при прийнятті управлінських рішень [13].

Отже, можна виділити наступні основні причини корупційних ризиків інституційно-функціонального характеру в системі публічної адміністрації України:

1) поєднання в одному органі виконавчої влади функцій з вироблення політики та нормотворчості з функціями поточного адміністрування (у т.ч. надання публічних послуг). Така практика породжує проблеми підзаконної нормотворчості, зокрема: коли органи виконавчої влади, що мають у своїй діяльності застосувати законодавство, самостійно розробляють законодавство «під себе», керуючись власними корпоративними інтересами. Як приклад, нормативні акти, що застосовують податкові органи розробляються не Міністерством фінансів, а самою Державною податковою адміністрацією.

Також цікавою є природа так званих «податкових роз'яснень», які названі у законі «оприлюдненням офіційного розуміння окремих положень податкового законодавства контролюючими органами в межах їх компетенції, що використовується при обґрунтуванні їх рішень під час проведення апеляційних процедур». Повноваження органів публічної адміністрації мають відповідати вимогам Конституції України та законів України, не можуть визначатися у підзаконних нормативно-правових актах, поширюватись та тлумачитись в актах органів виконавчої влади.

2) поєднання в одній інституції (одному органі) функцій з надання публічних послуг і контрольно-наглядових (інспекційних) функцій. Поєднання в компетенції одного органу повноважень з надання публічних послуг та контрольно-наглядових функцій породжує корупційні ризики, пов'язані з так званим розширенням повноважень відповідного органу, зменшенням об'єктивності розгляду та перегляду адміністративних справ. Адже очевидно, що агентський (обслуговуючий) тип діяльності та інспекційний тип діяльності потребують різних методів та форм. Також у випадку порушення правил видачі певного дозволу (ліцензії), орган що інспектуватиме діяльність приватної особи, з одного боку, не буде зацікавлений у виявленні (фіксації) «помилки» зі сторони свого ж «відомства», та фактично опиняється поза межами зовнішнього контролю, що також є добрим ґрунтом для зловживань.

Таким чином, своєчасний аналіз корупційних ризиків та вжиття превентивних антикорупційних заходів дадуть можливість виключити порушення державними службовцями законодавства України, позитивно вплинуть на покращення роботи цих органів та сприятимуть підвищенню їх авторитету.

Корупції можна запобігти лише тоді, коли кожний державний службовець почне відчувати свою відповідальність за досягнення загальної мети створення вільного від корупції державного органу. Це означає, що всі працівники повинні дбати про те, щоб сторонні особи не мали можливості впливати на рішення державного службовця і що корумпованих колег не можна прикривати через почуття солідарності або лояльності.

Отже, корупційні ризики у сфері надання публічних послуг — це сукупність правових, ор-

ганізаційних та інших факторів і причин, які породжують, заохочують (стимулюють) осіб до скоєння корупційних правопорушень у сфері надання публічних послуг під час виконання ними функцій держави або місцевого самоврядування.

Література

1. Аналітичний звіт щодо корупційних ризиків у сферах надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні. URL.:https://minjust.gov.ua/m_str_21894
2. Білодіда І. К. Словник української мови: в 11 томах. Том 8, 1977. 927 с.
3. Голина В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. Харків.: Нац. юрид. акад. України, 2011. 120 с.
4. Дмитрієв Ю. Корупційні ризики у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави. URL. <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8207>
5. Комісарчук Ю.А., Кириченко М.В., Мельник В.В. Деякі аспекти генезису поняття корупції. URL. <http://radnuk.info/statti/229-kguminal-pravo/15071-2011-01-21-05-29-25.html>.
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996.,- № 30, Ст. 141.
7. Мельник М.І. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції: автореф. дис. ... д. юрид. наук : 12.00.08; Національна академія внутрішніх справ України. Київ. 2002. 31 с.
8. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За ред.. 7-е вид. Київ: Юридична думка, 2010. 1288 с.
9. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Суд та інші правоохоронні органи. Правоохоронна діяльність . Закони і коментарі: Навч. посіб. К.: Атіка, 2001. 480 с.
10. Погрібний І.М., Новіков М.М. Щодо ознак корупційних ризиків у законопроектній діяльності. Право і суспільство. 2014.- № 6-2. Ч. 3. С. 146-154.
11. Позняк Н. Міжнародне співробітництво у протидії корупції. Фінансовий контроль. 2013. № 2. С. 8-11.

12. Попередження злочинності та кримінальне правосуддя у контексті розвитку: реалізації та перспективи міжнародного співробітництва Практичні заходи боротьби з корупцією: Резолюція ООН від 07.09.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_785.

13. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. ст. 2056.

14. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 126. Офіц. Вісник_України. 2017. № 4. Ст. 168.

15. Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 16.03.2005 № 2476-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2005, № 16, ст.266.

16. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р. Офіц. вісн. України. 2006. № 7. Ст. 376.

17. Романов М. В. Основні засади запобігання корупції. ГО «Харківська правозахисна група». Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини», 2017. 176 с.

18. Спасенко В.О. Окремі питання корупційних ризиків у сфері надання адміністративних послуг. *Право і суспільство*. № 5. 2018. С. 162-164.

19. Степашин С. Против криминализации России. *Российская юстиция*. 2000. № 1. С. 2-3.

20. Токар-Остапенко О. В. Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі:

SUMMARY

The scientific article is devoted to understanding the peculiarities of the essence of corruption risks in the field of public service provision. It was established that a timely analysis of corruption risks and the adoption of preventive anti-corruption measures will make it possible to exclude violations of the legislation of Ukraine by civil servants, have a positive effect on improving the work of these bodies and contribute to increasing their authority.

Corruption can be prevented only when every civil servant begins to feel his responsibility for achieving the general goal of creating a corruption-free public body. This means that all employees must ensure that outsiders do not have the opportunity to influence the decisions of a public servant and that corrupt colleagues cannot be covered up out of a sense of solidarity or loyalty.

Therefore, corruption risks in the field of public service provision are a set of legal, organizational and other factors and reasons that generate, encourage (stimulate) persons to commit corruption offenses in the field of public service provision during their performance of state or local self-government functions.

Key words: prevention of corruption, corruption, service, reasons, public service.

можливості застосування європейського досвіду в Україні : аналіт. доп. К. : НІСД, 2013. 48 с.

21. Яфонкін А.В. Протидія корупції: поняття, зміст та напрями. *Фінансове право: щокв. наук.-юрид. журн. Ірпінь*, 2009. 3. С. 38-42.

22. Яцків І.І. Адміністративно-правові засади протидії корупції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ, 2011. 16 с.